

Kommunala pensionärsrådet

Datum	2016-08-19
Tid	09.00- 11.50
Plats	kommunhuset, KS-salen
Justering av protokoll	Justerare är ordföranden Jonas Väst samt Wathier Svelander

Närvarande

Margit Alenmark	Finska föreningen
Anders Nylin (<i>v ordf.</i>)	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Lillian Borg	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Margot Nilsson	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Kjell Olofsson	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Berit Andersson	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Aagot Lögdahl	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Mirjam Sjöqvist	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Berit Härdfeldt	SPRF, Svenska pensionärs Riksförbund
IngBritt Höglin	SKPF, Svenska kommunal pensionärs Riksförbund
Wathier Svelander	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Margret Bergström	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Jonas Väst (<i>ordf.</i>)	(S) kommunstyrelsen
Linnéa Kjellman	(C) kommunstyrelsen
Åsa Ulander	(S) kommunstyrelsen
Ina Lindström Skandevall	(L) kommunstyrelsen
Maria Algotsson	(MP) kommunstyrelsen
Caroline Grafström	kommunsekreterare

Inbjudna

Silvia Sandin Viberg	socialtjänstdirektör
Rose-Marie Carlsson	affärsområdeschef, hälso- och sjukvård
Karin Holmin	affärsområdeschef, hemtjänst
Helén Lundahl	kollektivtrafikstrateg, koncernstaben
Lena Söderlund	trafikutredare, stadsbyggnadskontoret
Elisabeth Viklund	trafikutredare, stadsbyggnadskontoret
Victoria Skeidsvoll	kommunikatör, kultur- och fritidskontoret
Mats Abramson	utredare, socialförvaltningen

1. Mötets öppnande

Ordförande Jonas Väst öppnar mötet och hälsar alla välkomna.

2. Val av justerare

Att jämte ordförande justera protokollet väljs Wathier Svelander.

3. Dagordning

Dagordningen godkänns.

4. Föregående protokoll

Läggs med godkännande till handlingarna.

5. Information från socialtjänsten om bl a hemsjukvården

Socialdirektör **Silvia Sandin Viberg**, Rose-Marie Carlsson affärsområdeschef hälsa o sjukvård och **Karin Holmin** affärsområdeschef hemtjänsten bjudits in till dagens sammanträde för att informera om socialtjänstens verksamhet, med särskilt fokus på hemsjukvården. (*Se presentation i bilaga 1*)

Silvia inleder med att svara på de frågor som Wathier Svelander skickat till henne inför sammanträdet:

De statliga stimulanspengarna för 2016-2017 - vad har man tänkt att de skall satsas på? Pengarna som är kvar för 2016 - vad har gjorts med dessa? Silvia svarar att stimulansmedlen 2017 har man inte fått beslut om ännu. När detta inkommit får man fatta beslut om hur medlen ska användas. Medlen för 2016 går som planerat till bemanning och utbildning. Man har ännu inte haft ledningsgrupp efter sommarsemestrarna men kommer vid nästa möte att ta upp frågan om hur de resterande medlen ska fördelas.

Hur långt man kommit med motionen från liberalerna om hjälptelefonen PRIS? Silvia informerar att socialnämnden lämnade ett remissvar i slutet av februari där man rekommenderade att avslå motionen. Ännu har man inte fattat beslut om motionen i kommunfullmäktige. Jonas Väst påtalar att alla medborgare via mottagningsgruppen för äldre och funktionsnedsatta kan få den hjälp och vägledning som de kan ha behov av.

Personalkontinuiteten inom hemtjänsten har redovisats i de flesta kommuner i landet men inte i Sundsvall? Varför är det så? Karin svarar att personalkontinuiteten inte har redovisats nationellt tidigare men ska göras fr o m i år. Man har gjort mätningar internt i kommunen, men de nationella beräkningarna görs under 2 veckor (i okt) och värdet i Sundsvall beräknas för en hel månad. Detta ska ändras nu så man kan jämföra med nationell statistik. Statistiken för kommunen visar dock på god kontinuitet. Det är inte så många olika personer som kommer till respektive pensionär. Innan Skönsmodellen infördes kunde det vara 25-26 olika pers/mån. Nu ligger medelvärdet på ca 10 pers/mån, vilket man anser är bra.

Rose-Marie informerar om kommunens arbete med hälso- och sjukvård.

När ansvaret för hemsjukvård överfördes från landstinget till de enskilda kommunerna 2014 byggde man upp en ny organisation där all vårdpersonal finns samlad. I kommunens hemsjukvård arbetar bl a legitimerade distriktssköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeut/sjukgymnaster.

Kommunen ansvarar för hälso- och sjukvård för personer som:

- av läkare vid vård- eller hälsocentral eller sjukhus bedöms behöva hemsjukvård, d v s sjukvårds- och rehabiliteringsinsatser i det egna hemmet
- bor i särskilt boende eller på korttidsvistselse
- vistas i dagverksamhet

Tröskelprincipen gäller, d v s att man i första hand ska uppsöka hälsocentral eller sjukhus och sedan gör man där bedömningen om man har behov av sjukvård i hemmet. Ansvar för läkarinsatser och bedömningen av behov av hemsjukvård ligger alltid hos landstinget. Hemsjukvården är till för personer som inte själva kan ta sig till hälsocentral eller annan vårdgivare. Behovet ska vara sammanhängande över tid och det finns inga åldersgränser för att få insatser.

Det finns en särskild rehabiliteringsenhet med verksamhet på Lindgården och arbetsterapeut och fysioterapeut kan t ex hjälpa till med bostadsanpassning och hjälpmedelsutprovning. Enheten har fått stimulansmedel för arbete med rehabilitering i hemmet för att vårdtagare ska återfå funktioner och på så sätt slippa korttidsboende. Kommunens ansvar inbegriper även hälsosamtal för 75-åringar, hälso- och sjukvårdsansvar under hela dygnet för alla kommuninnevånare, oavsett åldersgrupp.

Kommunen samverkar med team inom landstinget och skriver läkaravtal med hälsocentraler med överenskommelser kring rutiner för samverkan och planering. Vissa team bedriver mer specialiserad sjukvård och arbete med medicinsk utveckling är viktigt. Ett exempel på detta är Elsa-projektet för personer med hjärt- och lungproblem, i vilket man arbetar för att patienter ska stabiliseras i sin medicinering. Detta leder till att patienterna inte behöver åka in och ut på sjukhuset utan får vara i hemmet istället.

Framtida utmaningar är den växande gruppen äldre personer. Ett stort antal av dessa kan komma att behöva stora insatser i hemmet. Det gäller därför att i framtiden ha effektivare resursutnyttjande och utvecklad samverkan mellan vårdgivare. Kompetensförsörjning är ett problem. Kommunen arbetar för att kunna erbjuda en god arbetsmiljö, vilket leder till att man får nöjd personal som stannar kvar i verksamheten.

Uppkomna frågor till Rose-Marie:

Wathier: Hur många år har kommunen haft ansvar över hemsjukvården? Hur ser det ut med tillgången på sjuksköterskor? *Rose-Marie svarar* att ansvaret har man haft sedan 2014. Då gjordes en stor rekrytering av 22 sköterskor. Man har sedan dess haft relativt gott om sökande till tjänster.

Mirjam: Finns det sjuksköterskor under natten på äldreboenden? *Rose-Marie svarar* att på kvällar och helger utgår man från Lindgården och finns inte på plats på respektive boende. Undantaget är i Matfors där det finns en sköterska fram till kl 02. Det är viktigt att personalen ringer på ambulans vid akuta sjukdomstillstånd och inte väntar på att distriktsköterska ska hinna fram.

Wathier: Hur ser man att kompetensbristen hos sjuksköterskor kan lösas? *Rose-Marie svarar* att vidareutbildning av sjuksköterskor är viktigt men tyvärr minskar antalet specialistutbildade. Det är ett nationellt problem. Många söker inte och det upplevs som ett hinder att behöva leva på studielån. Det är viktigt att kommunen funderar över hur man ska klara av kompetensförsörjningen. Förvaltningen har varit flexibel och beviljar tjänstledighet för att anställda ska kunna studera.

Kjell: Skulle arbetsgivaren kunna stå för vidareutbildningen av sjuksköterskor? Har man räknat på hur mycket det skulle kosta? *Rose-Marie svarar* att man har funderat på om man kan skriva avtal med den anställda som då på något vis förbinder sig att arbeta kvar i kommunen om man får ekonomiskt bidrag för studier. Problemet är att man kan säga upp sig direkt efter utbildning och börja arbeta för t ex landstinget. Då har kommunen satsat pengar men kan inte tillgodogöra sig kompetensen. *Silvia* påtalar att det vore bra om staten tog ansvar på det sätt man gör för läkare.

Mirjam: Kan invandrare vara möjlig arbetskraft? *Silvia svarar* att utomeuropeisk utbildning/legitimation tyvärr ofta inte är godkänd. Sjukvårdsutbildning ser väldigt olika ut från land till land. Tyvärr är också språket en barriär som kan leda till många missförstånd och kommunikationsproblemen kan leda till konsekvenser för vårdtagare.

6. Kollektivtrafik – kommunens uppdrag

Kollektivtrafikstrateg **Helén Lundahl** från koncernstaben informerar om kommunens kollektivtrafikuppdrag. (*se presentation i bilaga 2*)

Helén beskriver kort den lagstiftning som styr kollektivtrafiken: funktionshindrades särskilda behov ska beaktas, det ska finnas kollektivtrafikmyndighet i alla län/regioner och resenärer ska kunna få ersättning vid t ex förseningar (gäller i hela Europa).

Genom kollektivtrafiklagen 2012 ersattes länstrafikbolagen av kollektivtrafikmyndigheter (KTM). I Västernorrland är denna ett kommunalförbund och medlemmar är landstinget och länets kommuner. Myndigheten styrs av en förbundsdirection där tre av ledamöterna är politiker från Sundsvalls kommun. KTM ska i ett trafikförsörjningsprogram redovisa vilken kollektivtrafik som behövs i länet. Myndigheten upphandlar trafik och skriver avtal med operatörerna och det är KTM:s ansvar att se till att avtalen följs. De ska även ge information till resenärer samt hantera synpunkter.

KTM har samarbetsavtal i Sundsvalls kommun. Kommunen betalar för trafikavtal inom kommunen och landstinget för den trafik som går över kommungränser. Kommunen står för de kostnader som inte täcks av biljettintäkterna. Landstinget betalar för tågtrafiken i länet.

Politikerna i förbundsdirectionen kan påverka myndigheten genom att lämna förslag på förändringar genom motioner samt arbeta för att förändra samarbetsavtal. Även om kommunen beslutar att själv avtala trafiken så måste man ändå vara medlem i myndigheten. Oftast blir detta en dyrare lösning. Kommunens roll/ ansvar är bl a att föra fram förslag till förändringar och begära uppföljningar av KTM, investera i

infrastruktur och lämna underlag till trafikförsörjningsprogrammet. Ändringar i trafiken kräver framförhållning och ska sådana genomföras bör man göra detta vid tidtabellskiften i december.

Kollektivtrafiken kostar olika mycket i kommunen beroende på trafikområde. Den procentuella andelen av kostnaderna som betalas med skattemedel och som inte täcks av biljettintäkter varierar och är större i kommunens ytterområden där färre reser.

Uppkomna frågor till Helén:

Kjell ställer fråga om busshållplatser. Varför ser de så olika ut? Vissa har takade busskurer och andra inte. *Helén svarar* att detta beror på att vissa vägar ägs av Trafikverket och andra av kommunen. Det är väghållaren som ansvarar för busshållplatserna.

Wathier: Varför har tryckta turlistor tagits bort? *Helén svarar* att KTM anser att de inte behövs längre.

Kjell: Hur mycket kostar pensionärskorten för kommunen? *Helén svarar* att subventionen av pensionärskortet leder till ca 5 milj kr i potentiellt intäktsbortfall.

Kjell: Känner ni att kommunen får full "valuta för pengarna" i relation till de medel som satsas på kollektivtrafiken? *Helén svarar* att man inte är fullt nöjd med vad kommunen får för de avtalade medlen därför har man nu begärt in uppgifter och statistik från KTM och ska göra en uppföljning av detta. *Åsa* påtalar att detta är en regional fråga och att det finns sex andra kommuner i direktionen som påverkar myndighetens verksamhet. Av 22 ledamöter är 3 st från kommunen. Om kommunen ska satsa mer pengar i kollektivtrafiken så måste man prioritera bort andra kostnader. *Helén* informerar att man ska se över styrdokument som gäller kollektivtrafiken.

Jonas och Anders får i uppdrag att bjuda in tjänstemän och politiker i KTM till ett senare KPR-sammanträde.

7. Färdtjänst

Trafikplanerare **Lena Söderlund** och **Elisabeth Viklund** har bjudits in till dagens sammanträde för att informera om färdtjänst. (*se presentation i bilaga 3*)

Sedan 2007 finns avdelningen för särskild kollektivtrafik på stadsbyggnadskontoret. Fem trafikutredare beslutar om ca 1850 färdtjänstären.

Vem får färdtjänst?

- den som har ett funktionshinder - fysiskt, psykiskt eller medicinskt - som kvarstår i minst tre månader
- den som har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel

Barn under 18 år med funktionsnedsättning kan också få färdtjänst, men om de är under 7 år får de inte åka ensamma utan måste ha ledsagare.

Ansökan eller anmälan kan göras av annan än den som ansökan avser, t ex socialtjänsten. Man kan både ansöka via blankett eller få hjälp av en trafikutredare. Trafikplaneraren ser till att den som söker uppfyller lagstiftarens krav och tar sedan kontakt med den enskilde eller anhörig. Besök bokas också för att utreda hur stort funktionshindret är. Det finns möjlighet att ha någon med sig vid detta besök och en anhörig eller t ex arbetsterapeut kan medverka.

Det finns inget krav på läkarintyg, men det är bra om handläggarna får underlag. Om ansökan beviljas får den sökande först muntligt besked och sedan skickas ett skriftligt beslut. Ansökningar beviljas *inte* om man kan förflytta sig, men har svårigheter att t ex ta sig till hållplats p g a för långt avstånd. Ibland kan de sökande hänvisa till sin ålder, men detta är inte skäl till att få färdtjänst. Vid avslagsbeslut kommunicerar man med den sökande och det finns möjlighet till att ev. komplettera uppgifter. Överklagan måste ske inom 3 veckor och sedan avgörs ärendet i förvaltningsrätten.

Färdtjänstresa/privatresa och arbetsresor (till och från arbete) görs i bil eller specialfordon. Det finns ingen begränsning i antal resor och samåkning sker. Kortet gäller i Sundsvall och Timrå kommun och för vistelse i länets övriga kommuner. Man får ta med sig medresenär, men denna ska då kliva på och av på samma adress och om man har behov av hjälp under resan kan man ansöka om ledsagare. Kostnader för färdtjänstresor: Se presentation i bilaga 3.

Uppkomna frågor till Lena och Elisabeth:

Wathier: Kan man få hjälp med att bära kassar? Vissa chaufförer hjälper till och andra *inte*. *Elisabeth svarar:* Det har lite att göra med servicenivån hos enskilda chaufförer. Färdtjänst är en ren transportfråga och gränsen för servicenivån går vid hjälp till och från porten/ytterdörren. Behöver man extrahjälp med att t ex bära kassar så kan man köpa den tilläggstjänsten av reseentreprenören.

Mirjam: Är det möjligt att få hjälp med att bära en person från lägenhet? Svar: Man kan lägga till den tjänsten, men detta är snarare en boendefråga än en transportfråga. Det är framförallt en arbetsmiljöfråga för taxipersonalen. Vissa kommuner har helt tagit bort möjlighet till sådan assistans. Om man t ex måste till sjukhus får man beställa sjukresa.

Fråga ställs om färdtjänstbeslutet omprövas efter en tid. *Elisabeth svarar* att det antingen gäller tillsvidare eller tidsbestäms. Förutsättningar kan ändras som t ex vid flytt till särskilt boende och då måste man anmäla dessa förändrade förutsättningar.

Kollektivtrafikmyndigheten (KTM) tar emot klagomål om något med färdtjänstresan *inte* fungerat. Telefonnummer finns på färdtjänstbroschyr.

Maria: Varför lämnar man *inte* klagomålen till dem som tar emot beställningarna eller beslutar om färdtjänst istället för till KTM? *Lena svarar* att man ringer till en beställningscentral (i Ånge) när man vill ha färdtjänst. De har fått alla specifika uppgifter om respektive färdtjänstresa. Därför är det bäst om man vänder sig till dit när

det gäller praktiska frågor, som att man t ex inte fått rätt sorts fordonstyp en viss dag. Kommunen får också ta emot klagomål och då måste man såklart agera. KTM ska man vända sig till när man upplever att färdtjänsten inte fungerar enligt plan och de ska också ge återkoppling till resenär.

8. Information om Sundsvall Seniorevent

Informatör Victoria Skeidsvoll från kultur- och fritidskontoret informerar om årets seniorevent. (se presentation i bilaga 4)

Företaget Seniorevent arrangerar ca 40 events runt om i Sverige i samverkan med pensionärsorganisationerna PRO och SPF. Evenemangen har varit mycket uppskattade runt om i landet och därför tar den kommunalt anordnade Seniorsdagen "paus" och ersätts med Sundsvall Seniorevent i Tonhallen den 13 sept.

Eventet är gratis, har underhållningsinslag och Artur Ringhart som konferencier. Kommunen kommer att ha en stor monter där man informerar om vad som händer inom de olika förvaltningarna. Utöver detta kommer ett antal företag delta samt små föreningar på ett särskilt "föreningstorg". Information om eventet sprids via annons, flyers, en eventtidning samt digitalt i bl a sociala medier.

Wathier informerar att han har varit i kontakt med Ann-Britt Nilsson på socialförvaltningen och att pensionärsgruppen i KPR har bestämt vilka som ska "tjänstgöra" under dagen. Han uttrycker en önskan om att det i annonsen ska finnas med information om vilka bussar som går till Tonhallen. Victoria instämmer i att det vore bra att förtydliga det. Hon berättar även att tjänstemän från kultur o fritidskontoret kommer vara på plats och kan hjälpa till med det praktiska under dagen.

9. Remissvar "Styrande principer för utformningen av nya äldreboenden"

Kjell inleder med att berätta om arbetsgruppens remissvar. Därefter informerar Mats Abramson om de smärre förändringar som man gjort i texten sedan KPR fick ta del av denna. Man har reviderat dokumentet och detta ska nu upp för beslut i socialnämnden.

Beslutas att samtliga representanter för pensionärsorganisationerna i kommunala pensionärsrådet står bakom remissvaret daterat 2016-05-24. (se bilaga 5)

10. Övriga frågor

Inga övriga frågor.

Nästa möte

Datum: 18 november

Tid: 09.00-12.00

Plats: Fullmäktigesalen, kommunhuset

Justeras

Jonas Väst
Ordförande

Wathier Svelander
Justerare

Sekreterare

Caroline Grafström